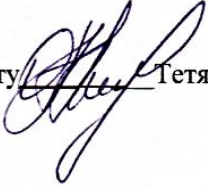

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра логопедії та спеціальних методик

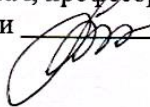
**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ:
АТЕСТАЦІЙНИЙ ІСПИТ**

для спеціальності 016 Спеціальна освіта
за освітньо-професійною програмою Спеціальна освіта (Логопедія)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(денна та заочна форма навчання)

Затверджено вченою радою
факультету спеціальної освіти,
психології і соціальної роботи
Протокол № 15 від 30.12.2025

Декан
факультету Тетяна ОПАЛЮК

Обговорено і затверджено на засіданні
кафедри логопедії та спеціальних методик
Протокол № 17 від 09.12.2025

Завідувач, професор
кафедри Олена БЄЛОВА

Кам'янець-Подільський, 2026 рік

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестаційний іспит за спеціальністю 016 Спеціальна освіта зі спеціалізації 016.01 Логопедія з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка має на меті визначити рівень професійної підготовки здобувача вищої освіти та його відповідність вимогам освітньо-професійної програми Спеціальна освіта (Логопедія).

Питання, які виносяться на атестаційний іспит, охоплюють навчальний матеріал з таких освітніх компонентів: «Логопедія», «Психологія осіб з порушеннями мовлення», «Спеціальна педагогіка осіб з порушеннями мовлення», «Спеціальні методики навчання дітей з порушеннями мовлення: розвитку мовлення», «Спеціальні методики навчання дітей з порушеннями мовлення: початкового навчання мови», «Спеціальні методики навчання дітей з порушеннями мовлення: математики з основами математики», «Спеціальні методики навчання дітей з порушеннями мовлення: Я досліджую світ».

Програму атестаційного іспиту укладено відповідно до Освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, Спеціальна освіта (Логопедія) (редакція від 31 березня 2022 р.).

Зміст визначених освітніх компонентів відображає сутність підготовки вчителів-логопедів і зорієнтований на формування у здобувачів знань про сучасні методи та прийоми навчання, виховання дітей з порушеннями мовлення, про технології навчально-корекційної, логопедичної, діагностичної та психокорекційної роботи з особами з порушеннями мовлення різних вікових категорій.

Атестаційний іспит має на меті виявлення рівнів сформованості теоретико-практичних компетентностей здобувачів, що відображено у комплектації екзаменаційних білетів (включені питання теоретичного та практико-методичного типу).

Перелік питань, які виносяться на іспит, додаються.

Форма проведення атестації – очна; усний екзамен. Можливе застосування технологій дистанційного навчання (об'єктно-модульного динамічного середовища навчання Moodle та застосунків для проведення відеоконференцій).

Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти в цілому та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність працювати в команді.

ЗК 9 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові предметні) компетентності:

СК 1 Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК 2 Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК 3 Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК 4 Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК 5 Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з порушеннями мовленнєвого розвитку, доцільно обирати методичне та інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК 6 Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний логопедичний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами.

СК 7 Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК 8 Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК 9 Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК 10 Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК 11 Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК 12 Здатність організовувати дитячий колектив (в тому числі в інклюзивних закладах), створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК 13 Здатність будувати гармонійні стосунки з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку, їх сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК 14 Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК 15 Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК 16 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Для здобувачів на основі освітнього ступеня «молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» додаються:

СК 17 Здатність застосовувати методики і технології початкового навчання та виховання.

СК 18 Здатність застосовувати сучасні ефективні корекційні технології у роботі з дітьми раннього віку.

Результати навчання:

РН 1 Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 4 Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рекомендації щодо створення найоптимальніших умов для здобуття освіти.

РН 5 Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації логопедичного супроводу в різних типах закладів.

РН 6 Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 7 Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 8 Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН 9 Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН 10 Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН 11 Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН 12 Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (супровід) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

РН 13 Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку, їх підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН 14 Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах інклюзії.

РН 15 Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 16 Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17 Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

Для здобувачів на основі освітнього ступеня «молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» додаються:

РН 18 Застосовувати у професійній діяльності знання про методики та технології, форми і засоби початкового навчання і виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

РН 19 Володіти методиками раннього корекційного супроводу дітей із групи ризику виникнення порушень мовлення.

За виконання завдань здобувач вищої освіти може отримати максимум 100 балів.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 016 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ
ПРОГРАМОЮ СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА (ЛОГОПЕДІЯ)
ЛОГОПЕДІЯ

Тема: 1. Науково-теоретичні основи логопедії.

Мета і завдання логопедії як науки. Понятійно-категоріальний апарат логопедії. Принципи і методи досліджень у логопедії. Періодизація розвитку дитячого мовлення та психо-соціальна сутність мовленнєвої діяльності. Етіологія порушень мовлення. Класифікації порушень мовлення та передумови їх створення. Анатомо-фізіологічні основи мовленнєвої діяльності. Неврологічні та психофізіологічні механізми мовлення. Актуальні проблеми сучасної логопедії.

Тема: 2. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення.

Закономірності фонетичного і фонематичного розвитку дитини в онтогенезі. Етапи опанування вимовними вміннями, симптоматика та причини порушень цих умінь. Ієрархія фонематичних процесів, симптоматика та причини їх порушень. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями фонетичного та фонематичного боку мовлення. Обстеження фонетичного та фонематичного розвитку мовлення у дітей.

Поняття дислалії, як порушення вимови фонем; етіологія, класифікації. Методика логопедичного обстеження при дислаліях. Характеристика системи фонем української мови, правильні артикуляції фонем, профіль артикуляції фонем.

Характеристика методики корекції порушень вимови та сприймання фонем: завдання та зміст етапів логокорекції, прийоми постановки звуків. Логопедичний інструментарій. Структура логопедичного заняття з корекції порушень вимови та фонематичних процесів.

Тема: 3. Поняття ринолалії як порушення голосу і звуковимови.

Ринолалія: загальна характеристика. Етіологія ринолалій. Клініко-психологічна характеристика ринолалій. Класифікація ринолалій. Мовленнєва і немовленнєва симптоматика ринолалій. Обстеження мовлення у осіб з ринолаліями. Система корекційної роботи з подолання ринолалій. Методика подолання ринолалій в доопераційному етапі. Методика подолання ринолалій у післяопераційному етапі. Особливості постановки звуків при ринолалії.

Тема: 4. Дизартрія та система корекційної роботи з подолання дизартрій.

Характеристика поняття «дизартрія, дизартричні порушення». Етіологія дизартрій. Прояви дизартрій у дітей та дорослих; рання діагностика дизартричних порушень. Психічний розвиток та психологічні особливості дітей та підлітків з дизартрією. Класифікації та симптоматика різних форм дизартрій. Диференційна характеристика дизартрій. Комплексний підхід до діагностики мовлення та особливостей розвитку у дітей з дизартріями: основи клінічної діагностики, обстеження моторних і сенсорних функцій, психологічна діагностика, логопедична діагностика. Комплексний медико-психолого-педагогічний підхід до подолання дизартрії. Методики логопедичного впливу при дизартріях.

Тема: 5. Порушення голосу та система корекційної роботи з їх подолання.

Анатомо-фізіологічні основи голосової функції. Механізми голосу та особливості розвитку голосової функції. Клініко-психологічна характеристика порушень. Класифікація та симптоматика порушень голосу. Професійні порушення голосу. Зміст і методика діагностики порушень голосу. Методики. Профілактика голосових порушень. корекційної роботи з подолання порушень голосу.

Тема: 6. Загальне недорозвинення мовлення.

Поняття загального недорозвинення мовлення. Характеристика причин, що обумовлюють виникнення у дітей загального недорозвитку мовлення. Клінічна класифікація ЗНМ у дітей. Поняття алалії, класифікації алалій. Психолого-педагогічна характеристика дітей із загальним недорозвиненням мовлення. Періодизація загального недорозвинення мовлення. Особливості розвитку у дітей з ЗНМ процесів і функцій пізнавальної діяльності, можливості і перспектива подолання цих порушень та оптимальні психолого-педагогічні умови проведення цього процесу.

Обстеження лексичного і граматичного боку мовлення у дітей із загальним недорозвиненням мовлення.

Методика корекції порушень мовлення у дітей із моторною алалією кінетичного типу. Методика корекції порушень мовлення у дітей із моторною алалією кінестетичного типу. Характеристика прийомів і методів корекції порушень лексичного і граматичного боку мовлення у дітей дошкільного віку із ЗНМ, особливості проведення індивідуальних логопедичних занять. Методика корекції порушень мовлення у дітей із сенсорною алалією. Методика організації та проведення логопедичної роботи з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення шкільного віку.

Тема: 7. Порушення читання і письма.

Характеристика порушень писемного мовлення та механізми письма і читання. Етіологія дислексій, дисграфій. Класифікації порушень письма і читання. Закономірності та особливості опанування читанням і письмом дітьми з нормотиповим психофізичним розвитком. Труднощі засвоєння писемного мовлення за наявності порушень усного мовлення. Типологія помилок писемного мовлення. Обстеження навичок читання і письма у дітей та причин, що обумовлюють ці порушення. Методика раннього виявлення схильності до поруш писемного мовлення. Методики організації і проведення логопедичної роботи з корекції порушень читання і письма у дітей. Методика організації і проведення логопедичної роботи з профілактики дислексій та дисграфій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Логопедія / За ред. М.К. Шеремет. К. : Видавничий дім «Слово», 2017. 497 с.
2. Шеремет М.К., Ревуцька О.В. Логопедія (корекційна робота при дислалії) : Навчальний посібник. К., 2009. 371 с.
3. Довідник учителя-логопеда / Авт-упор. Лупінович С.М. Тернопіль : Мандрівець, 2008. 112 с.
4. Рібцун Ю.В. Професійний довідник учителя-логопеда ДНЗ. Х. : Вид. група «Основа», 2013. 238 с.
5. Гаврилова Н.С. Порушення фонетичного боку мовлення : Монографія. Кам'янець-Подільський : ТОВ „Друк-сервіс”, 2011. 200 с.
6. Голуб Н.М. Дидактичний матеріал з корекції та розвитку писемного мовлення : навчально-методичний посібник. Ч.1. К. : Видавничий дім «Слово», 2014. 384 с.
7. Конопляста С.Ю. Ринолалія від А до Я : Монографія. К. : Книга-плюс, 2015. 312 с.
8. Малярчук А.Я. Обстеження мовлення дітей : Дидактичний матеріал. К. : Літера ЛТД, 2003. 104 с.
9. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей. Тернопіль : Навчальна книга, 2007. 160 с.
10. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення: програмно-методичний комплекс. К. : Актуальна освіта, 2007. 120 с.
11. Федорович Л.Ф. Постановка звуків у вимові дітей дошкільного віку. Методичні рекомендації. Кременчук : Християнська Зоря, 2007. 72 с.

12. Формування фонематичних процесів у дітей з порушеннями мовлення: науково-методичний посібник / І.В. Макаренко, Л.О. Федорович. Кременчук : Християнська Зоря, 2012. 94 с.

13. Чередніченко Н.В., Горбачова Д.М. Формування фонетико-графічної грамотності у молодших школярів із порушенням мовленнєвого розвитку в умовах корекційного навчання К. : ДІА, 2016. 212 с.

14. Чередніченко Н.В., Клименко І.В., Тенцер Л.В. Порушення письма у молодших школярів: діагностика та корекція К. : ДІА, 2018.

ПСИХОЛОГІЯ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Тема: 1. Методи діагностики психічних процесів.

Характеристика діагностичного забезпечення у загальній та спеціальній психології. Організаційні методи. Емпіричні методи. Методи обробки даних. Інтерпретаційні методи.

Тема: 2. Особливості розвитку відчуттів та сприймання у дітей з порушеннями мовлення.

Поняття про відчуття та сприймання. Фізіологічні основи відчуттів та сприймання. Закономірності розвитку відчуттів та сприймання у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку відчуттів та сприймання у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

Тема: 3. Розвиток пам'яті у дітей з порушеннями мовлення.

Поняття про пам'яті (види та класифікація). Закономірності розвитку пам'яті у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку пам'яті у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

Тема: 4. Особливості розвитку уваги у дітей з порушеннями мовлення.

Науково-теоретичні погляди щодо сутності уваги її види та класифікація. Закономірності розвитку уваги у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку уваги у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

Тема: 5. Особливості розвитку мислення в дітей з типовим та порушеним мовленням.

Поняття про мислення. Особливості мисленнєвої діяльності. Закономірності розвитку мислення у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку мислення у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

Тема: 6. Розвиток уяви у дітей з порушеннями мовлення.

Поняття про уяву її функції та особливості. Закономірності розвитку уяви у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку уяви у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

Тема: 7. Розвиток вербальних навичок у дітей з порушеннями мовлення.

Поняття про мову, мовлення її функції. Фізіологічні основи мовлення. Закономірності розвитку мовлення у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку мовлення у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

Тема: 8. Особливості розвитку мотиваційних процесів у дітей з порушеннями мовлення.

Поняття про мотивацію її види. Закономірності розвитку мотивації у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку мотивації у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

Тема: 9. Розвиток вольових якостей у дітей з порушеннями мовлення.

Поняття про вольові процеси особистості. Закономірності розвитку вольових дій у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку вольових процесів у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

Тема: 10. Розвиток емоцій у дітей з порушеннями мовлення.

Поняття про емоції. Закономірності розвитку емоції у дітей з типовим психофізичним розвитком. Особливості розвитку емоції у дітей з порушеннями мовлення. Методи діагностики та корекції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Белова. О. Діагностика та корекція агресії у дітей молодшого шкільного віку з порушеннями мовлення : Монографія. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори 2006, 2017. 234 с.
2. Белова О. Психологія осіб з порушеннями мовлення. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 340с.
3. Белова О. Практикум до освітнього компоненту «Психологія осіб з порушеннями мовлення». Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. 42с.
4. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Навч. посібн. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
5. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 388 с.
6. Конопляста С. Ю., Сак Т. В. Логопсихологія. Київ : Знання, 2010. 364 с.
7. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій). Київ : Центр учбової літератури, 2010. 375 с.
8. Лазаренко В.І., Лазаренко В.П., Продайко В.М., Сурякова М.В. Психологія. Дніпропетровськ : ДНУ, 2015. 95 с.
9. Мартиненко І. Логопсихологія. Курс лекцій : навч. посіб. Київ : Освіта, 2016. 116 с.
10. Павелків Р.В., Цигипало О.П. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2008. 277 с.

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ОСІБ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Тема 1. Спеціальна педагогіка в системі наукових знань.

Спеціальна педагогіка як наука про особливості та закономірності навчання і виховання особистості при порушеннях процесів розвитку і соціалізації в закладах спеціальної та загальної освіти. Об'єкт, предмет, суб'єкт, мета і завдання спеціальної педагогіки. Зв'язок спеціальної педагогіки з іншими науками. Галузі спеціальної педагогіки (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедагогіка, олігофренопедагогіка, ортопедагогіка).

Тема 2. Методологічні і теоретичні основи спеціальної педагогіки. Значення концепцій спеціальної освіти.

Теоретичні основи спеціальної педагогіки. Соціокультурні основи спеціальної освіти. Економічні основи спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Клінічні основи спеціальної педагогіки. Психологічні основи спеціальної педагогіки. Лінгвістичні і психолінгвістичні основи спеціальної педагогіки.

Тема 3. Історія розвитку теорії і практики логопедії

Розвиток теорії і практики логопедичної допомоги в Україні. Розробка нормативно-правового забезпечення діяльності логопедів. Сучасний стан розвитку логопедії в Україні та закордоном.

Тема 4. Поняття про педагогічну систему спеціальної освіти.

Сучасна система спеціальних освітніх послуг. Поняття про педагогічну систему спеціальної

освіти. Спеціальна дошкільна освіта. Загальна система спеціальної освіти.

Система професійної освіти осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку. Завдання та основні напрями діяльності логопедичних пунктів.

Тема 8. Зміст, принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку

Особливості змісту освіти дітей з порушеннями мовлення. Особливості реалізації загальних дидактичних принципів у спеціальній освіті. Спеціальні принципи виховання та навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Форми навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Освітні технології і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Тема 9. Урок. Труднощі у навчанні дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку: причини, прогнозування, запобігання

Цілі уроку. Планування уроку. Типи уроків. Структурні елементи уроку. Аналіз уроку. Причини неуспішності дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку та шляхи їх запобігання. Діагностика рівнів розвитку у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку навчальних, лінгвістичних, математичних здібностей.

Тема 10. Професіограма логопеда.

Поняття «професіограма». Структура професіограми. Діагностична, орієнтаційно-прогностична, конструктивно-проектувальна, корекційна, організаційна, інформаційна, комунікативна та рефлексивно-перцептивна діяльність вчителя-логопеда.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Тарасун В. Логодидактика / В. Тарасун. К. : Слово, 2011. 392 с.
2. Спеціальна педагогіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с.
3. Максимюк С.П. Педагогіка : Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.
4. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвєєва; Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.
5. Гаврилова Н.С., Тарасун В.В. Особливості навчання математики молодших школярів з порушеннями мовленнєвого розвитку. Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В.С., 2007. 268 с.
6. Теорія і практика інклюзивної освіти / Упорядник Бондар К.М. [2-ге вид., доп.]. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. 170 с.
7. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
8. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: навчальний посібник. К. : Академвидав, 2014. 321 с.
9. Мартиненко І. Логопсихологія. Курс лекцій: навч. посіб. / І.В. Мартиненко. 2 вид., випр. і допов. К. : Просвіта, 2016. 116 с.
10. Конопляста С.Ю., Сак Т.Б. Логопсихологія: навч. посіб. / С.Ю. Конопляста, Т.В. Сак; за ред. М.К. Шеремет. К. : Знання, 2010. 293 с.

СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ: РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ

Тема: 1. Методи і прийоми з розвитку мовлення.

Завдання з розвитку мовлення дітей. Засоби здійснення з розвитку мови. Форми навчання з розвитку мовлення. Методи та прийоми навчання дітей мовленню.

Тема: 2. Методика розвитку зв'язного мовлення.

Розвиток зв'язного мовлення та мовленнєвих функцій. Методика проведення бесід з дітьми. Види дитячих розповідей і прийоми навчання розповіді. Методика навчання дітей розповідям з власного досвіду; творчої розповіді; переказу художніх творів; описовим розповідям; робота з дидактичною картиною. Дидактичні ігри та їх роль у розвитку зв'язного мовлення.

Тема: 3. Методика словникової роботи.

Завдання словниковою роботи. Принципи словникової роботи. Методи і прийоми словникової роботи. Дидактичні ігри та вправи.

Тема: 4. Методика формування граматичної будови мовлення.

Шляхи формування граматичної правильності мови у дітей. Дитяче словотворення.

Тема: 4. Розвиток звукової культури мовлення.

Поняття звукової культури мови. Методи виховання звукової культури мовлення.

Тема: 5. Розвиток мовлення у дітей з порушеннями мовлення.

Завдання з розвитку мовлення у дітей з порушеннями мовлення. Методика роботи з розвитку мовлення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Белова.О.Б. Спеціальна методика розвитку мовлення : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори 2006, 2018. 194 с.
2. Белова О. Пропедевтика мовленнєвих порушень. курс лекцій. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Медобори 2006, 2017. 70 с.
3. Богуш А. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Х. : "Ранок", 2011. 176 с.
4. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 374 с.
5. Марченко І.С. Спеціальна методика розвитку мовлення (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників) : Навч. пос. Вид. 3-є. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 312 с.

СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ: ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ МОВИ

Тема 1. Завдання навчання української мови дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Принципи і методи навчання української мови і читання. Корекційна спрямованість навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Спеціальна методика навчання української мови як наукова галузь. Психолого-педагогічні основи навчання української мови в інклюзивному класі. Практичне спрямування навчання української мови. Поетапний зміст навчання української мови. Реалізація загально-дидактичних та спеціальних принципів у спеціальній методиці навчання української мови. Індивідуальний та диференційований підхід на уроках з мови та читання. Корекційне спрямування навчально-виховного процесу на уроці української мови та читання.

Тема 2. Урок, як основна форма організації навчання української мови та читання.

Підготовка вчителя до уроку. Види планування, документація. Типи та структура уроків з української мови та читання. Конспект уроку та вимоги до нього. Сучасний урок української мови. Особливості проведення уроків з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку. Схема аналізу уроку. Типові помилки при проведенні уроків. Методи що використовуються на уроці.

Тема 3. Підготовка до навчання грамоти та методика навчання грамоти дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Сутність пропедевтичного періоду навчання грамоти дітей з порушеннями мовленнєвого

розвитку; його етапи. Завдання і напрямки роботи у добуковарному періоді; труднощі його проведення. Розвиток сприймання, просторових уявлень, інтересу до навчання, комунікативних вмінь, фонематичного аналізу роботи у добуковарному періоді як підготовка учнів до навчання письма. Завдання та етапи букварного періоду. Прийоми вивчення звуків і букв. Робота над словом і реченням. Труднощі у оволодінні читанням та їх подолання. Робота з букварем. Навчання письма.

Тема 4. Методика каліграфії.

Основи методики навчання каліграфічному письму. Методика розвитку якостей письма. Методи навчання каліграфії. Формування графічних навичок. Типові помилки при оволодінні письмом та шляхи їх подолання. Типи каліграфічних з'єднань. Особливості навчання письма ліворуких дітей.

Тема 5. Методика читання творів різних жанрів. Методика формування якостей читання. Методика позакласного читання.

Освітньо-виховне і корекційне значення уроків читання. Програмні вимоги до розвитку навичок читання на різних етапах навчання. Особливості розвитку вмінь та навички читання у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Види і форми самостійної роботи на уроках читання. Облік умінь і навичок з читання. Специфіка методики читання оповідань, віршів, казок, байок, малих фольклорних жанрів у молодших класах. Етапи роботи над художніми творами. Значення читання науково-пізнавальних статей в уточненні та поширенні уявлень учнів про навколишній світ. Роль і завдання позакласного читання. Форми та специфіка організації позакласного читання, структура уроків позакласного читання в молодших класах. Методика проведення позакласного читання. Контроль та моніторинг читання.

Тема 6. Методика вивчення будови слова і словотвору з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Значення вивчення будови слова і словотвору. Типові помилки при вивченні розділу. Методика вивчення морфем. Методика вивчення словотвору і збагачення словника дітей. Вправи на закріплення розділу. Методика морфемного розбору.

Тема 7. Методика вивчення орфографії з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Завдання, місце і роль орфографії в системі мовознавства. Залежність методики вивчення орфографії від лінгвістичної природи написань. Види робіт з орфографії. Види орфографічних правил. Залежність і взаємозв'язок орфоєпії і орфографії. Застосування індивідуального і диференційованого підходу до учнів. Характер і причини орфографічних помилок. Етапи роботи над помилками учнів. Способи класифікації помилок. Система вправ для розвитку навичок фонетично-правильного письма для дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Орфографічний і мовленнєвий режим. Норми оцінювання знань і умінь з рідної мови. Перевірка письмових робіт.

Тема 8. Методика вивчення лексики з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Програмний матеріал з лексикології. Види вправ з лексики. Лексичні помилки дітей. Вправи на вивчення тем: "Звук і буква", "Слова-назви предметів, дій, ознак предметів". Вивчення їх за запитаннями, ознайомлення з поняттями назв кількості предметів, класифікації предметів, визначення предметів за їх ознаками, діями, багатозначності слів, переносного значення, омонімії, синонімії, антонімії. Основні лексичні помилки в дітей молодшого шкільного віку

Тема 9. Методика вивчення пунктуації з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Програмний матеріал з пунктуації. Види розділових знаків та їх призначення. Методика подачі тем з пунктуації. Види пунктуаційних вправ. Основні пунктуаційні помилки в дітей молодшого шкільного віку.

Тема 10. Методика збагачення словника та розвитку зв'язного мовлення.

Завдання роботи з розвитку мовлення. Особливості мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Корекційне і практичне спрямування роботи з розвитку мовлення. Особливості словника дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Словникова робота на уроках розвитку мовлення у зв'язку з вивченням предметів і явищ навколишньої дійсності. Прийоми пояснення слів. Методика розвитку зв'язного мовлення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дороз В.Ф. Методика викладання української мови у вищій школі. К. : Центр учбової літератури, 2008. 176 с.
2. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. Тернопіль : Астон, 2008. 287 с.
3. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2009. 280 с.
4. Логопедія: підручник / За ред. М.К. Шеремет. Вид. 3-тє, перер. та доповн. К. : Видавничий дім «Слово», 2015. 776 с.
5. Матвеева М.П., Миронова С.П. Корекційна робота в системі освіти дітей з вадами мовленнєвого розвитку : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, 2005. 164 с.
6. Марченко І.С. Спеціальна методика початкового навчання української мови (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників). Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність : Корекційна освіта (логопедія). К. : Видавничий дім «Слово», 2010. 288 с.
7. Методика навчання учнів 1-4 класів спеціальної школи: Навчальний посібник / за ред. О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. 312 с.
8. Прикладна корекційна психопедагогіка: Олігофренопедагогіка. Навчальний посібник/ За ред. О.В. Гаврилова, В.О. Липи. Кам'янець- Подільський : ТОВ «Друк-Сервіс», 2014. 592 с.
9. Чередніченко Н.В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ). Навчально-методичний посібник (курс лекцій). К. : Видавничий дім «Слово», 2012. 208 с.

СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ: МАТЕМАТИКИ З ОСНОВАМИ МАТЕМАТИКИ

Тема 1. Методика формування у дітей з порушеннями мовлення натурального числа. Алгоритм роботи з натуральними числами.

Натуральний ряд чисел. Натуральне число. Читання і запис натурального числа. Десяткова система числення. Додавання, віднімання, множення і ділення натуральних чисел. Властивості додавання та множення натуральних чисел.

Тема 2. Методика формування у дітей з порушеннями мовлення понять про дробові числа. Алгоритми роботи з дробовими числами.

Звичайні дробі. Правильні і неправильні дробі. Мішані числа. Порівняння звичайних

дробів. Додавання та віднімання звичайних дробів. Множення і ділення звичайних дробів на число. Десяткові дробі. Порівняння десяткових дробів. Додавання та віднімання десяткових дробів. Множення і ділення десяткових дробів на число.

Тема 3. Методика формування у дітей з порушеннями мовлення знань про відсотки. Алгоритми роботи з відсотками.

Поняття відсотка. Знаходження відсотка від числа. Знаходження числа за його відсотком. Розв'язування задач з відсотками.

Тема 4. Методика формування у дітей з порушеннями мовлення знань про величини. Алгоритми роботи з величинами.

Величини. Міри довжин, маси, часу, площ, об'ємів. Вимірювання довжин, маси, часу, площ та об'ємів.

Тема 5. Методика формування у дітей з порушеннями мовлення вміння розв'язувати арифметичні задачі. Алгоритми роботи над арифметичними задачами.

Прості і складені арифметичні задачі. Задачі на знаходження середнього арифметичного. Задачі на зведення до одиниці. Задачі на знаходження частини від цілого. Задачі на складання пропорцій. Задачі на рух

Тема 6. Методика формування у дітей з порушеннями мовлення знань про основні геометричні поняття.

Основні геометричні поняття. Точка. Лінії - прямі, криві, ламані. Відрізок. Промінь. Кут. Побудова та вимірювання відрізків і кутів.

Тема 7. Методика формування у дітей з порушеннями мовлення знань про вирази. Алгоритми роботи з виразами.

Вирази. Послідовність вивчення числових виразів. Складання виразів. Розв'язування виразів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гаврилова Н.С., Лісова Л.І. Характеристика типів арифметичних задач, що вивчають молодші школярі з тяжкими порушеннями мовлення // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Сер. : соціально педагогічна / за ред. О.В. Гаврилова, В.І. Співака. Кам'янець-Подільський, 2012. Вип. XXI, ч. 1. С. 143-157.
2. Лісова. Л.І До питання про підготовку молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення до розв'язування арифметичних задач. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 15 / за ред. В.В. Нечипоренко.* Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А.С., 2020. С.85-92.
3. Лісова. Л.І Характеристика труднощів у процесі обчислення арифметичних дій молодшими школярами з тяжкими порушеннями мовлення. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 16.* За ред. В.В. Нечипоренко. Кам'янець-Подільський : Видавець Панькова А.С., 2020. С. 123-128.
4. Лісова. Л.І Особливості підготовки молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення до розв'язування арифметичних задач на логопедичних заняттях. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А.А. Сбруюва. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. № 7 (101). С. 308-318.
5. Лісова. Л.І. Аналіз труднощів у процесі розв'язування арифметичних задач молодшими школярами з типовим розвитком та з особливими освітніми потребами. Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах Нової української школи : колективна монографія / за

ред. : Н.В. Бахмат, Н.В. Гудими, О.В. Ковальчук, С.З. Романюк. К. : Міленіум, 2021. С. 124-132.

6. Тарасун В.В., Гаврилова Н.С. Особливості навчання математики молодших школярів з порушеннями мовленнєвого розвитку : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В.С., 2007. 268 с.

7. Тарасун В.В. Логодидактика: навч. посіб. 2-е вид. К. : Видав. Дім“Слово”, 2011. 392 с.

СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ: Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

Тема 1. Предмет, завдання, методи дослідження методики викладання природознавства.

Предмети, завдання методики викладання природознавства. Зв'язок методики природознавства з іншими науками. Методи дослідження методики природознавства.

Тема 2. Зміст і виховні завдання курсу ЯДС в молодших класах.

Виховання в процесі вивчення ЯДС. Екологічне, санітарно - гігієнічне та трудове виховання. Принципи відбору змісту і побудови шкільного курсу ЯДС.

Тема 3. Формування природознавчих уявлень і понять на уроках природознавства.

Характеристика природознавчих уявлень і понять. Методика формування і розвитку понять на уроках природознавства.

Тема 4. Використання наочних засобів на уроках ЯДС.

Наочні засоби навчання. Натуральні (предметні) наочні посібники. Штучні чи образні наочні посібники. Куток живої природи. Географічний майданчик. Поєднання і комплексне використання наочних засобів навчання.

Тема 5. Методи навчання ЯДС. Словесні методи навчання.

Поняття методу навчання. Цілісний підхід до проблеми методу. Словесні методи навчання. Застосування бесіди на уроках ЯДС. Розповідь на уроках ЯДС.

Тема 6. Наочні методи в навчанні ЯДС.

Наочні методи навчання. Використання спостереження та досліду. Образні наочні посібники. Навчальні фільми у вивченні ЯДС.

Тема 7. Практичні методи навчання ЯДС.

Практичні методи навчання. Спостереження як один із методів навчання ЯДС. Особливості проведення спостереження в 1-4 класах. Досліди на уроках ЯДС. Практичні роботи. Методичні прийоми і їх класифікація. Вибір та оптимальне поєднання методів і методичних прийомів в навчанні ЯДС.

Тема 8. Форми організації вивчення ЯДС.

Форми організації навчального процесу. Урок – основна форма організації навчальної роботи. Екскурсії з вивчення природи.

Тема 9. Лабораторні заняття з ЯДС.

Значення лабораторних робіт. Організація і методика проведення лабораторних занять з ЯДС. Зв'язок лабораторних занять з іншими методами і прийомами викладання.

Тема 10. Методика організації позаурочної та позакласної роботи з ЯДС.

Екскурсії з вивчення природи. Позаурочна робота з ЯДС. Домашня робота як форма організації учнів. Позакласна робота з ЯДС.

Література:

1. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. та ін. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник. К. : Видавництво «Алатон», 2019. 128 с.

2. Галецька Ю.В. Спеціальна методика викладання географії: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2018. 120 с.

3. Лаврикова О.В. Методика викладання природознавства в спеціальній школі. Практикум. Для студентів вищих педагогічних навчальних закладів спеціальності «Дефектологія». Херсон : ПП. Вишемирський, 2007. 144 с.

4. Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" 1-2 клас. Режим доступу :
https://www.geneza.ua/sites/default/files/Методика_навчання_інтегрованого_курсу_Я_досліджую_світ.pdf

5. Методика навчання інтегрованого курсу "Я досліджую світ" у 3-4 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу. Навчально-методичний посібник. Режим доступу :
<https://www.geneza.ua/sites/default/files/ebooks/Gilberg-NUS-YDS-Metod-3-4kl.%D0%A3%D0%BA%D1%80.pdf>

6. Тимофєєва І.Б. Методика викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь). Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спеціальності 013 Початкова освіта. Маріуполь : МДУ, 2022. 124 с.

Критерії оцінювання відповіді здобувача вищої освіти

Оцінки з комплексного кваліфікаційного екзамену виставляє кожен член екзаменаційної комісії з кожного запитання у балах згідно з критеріями оцінювання за 100- бальною шкалою. Якість відповідей здобувача на додаткові запитання членів ЕК враховується при оцінюванні запитань екзаменаційного білета.

Після закінчення екзамену на закритому засіданні ЕК визначається середній бал оцінок членів ЕК з кожного запитання.

Підсумкова оцінка формується як середня з оцінок усіх членів комісії. Сума цих середніх балів переводиться в оцінку за національною шкалою.

Повторне складання комплексного кваліфікаційного екзамену для підвищення оцінки не дозволяється.

Виконання всіх екзаменаційних завдань є обов'язковим. Незадовільна оцінка з одного з екзаменаційних завдань є підставою для виставлення незадовільної оцінки за комплексний кваліфікаційний екзамен.

Якщо здобувач вищої освіти отримав незадовільну оцінку на одному з етапів комплексного кваліфікаційного екзамену, екзаменаційна комісія приймає рішення про те, що він є неатестованим, про що в протоколі засідання екзаменаційної комісії робиться відповідний запис.

Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку на Атестації, відраховується з Університету. Здобувачеві вищої освіти видається академічна довідка встановленого зразка.

В умовах дистанційного навчання

Комплексний кваліфікаційний екзамен в усній формі проводиться дистанційно в синхронному режимі у формі відеоконференції із забезпеченням гарантованої автентифікації здобувачів вищої освіти за допомогою Google Meet. Кафедра надсилає на корпоративну пошту здобувача вищої освіти покликання на відеоконференцію, що дозволяє приєднатися до неї. Здобувач вищої освіти в новій вкладці автентифікується в MOODLE, відкриває курс «Атестація», отримує білет, готує відповідь на питання білету та відповідає на них. Екзаменаційна комісія обговорює оцінки відповідей та повідомляє їх здобувачам вищої освіти. Після закінчення атестації відеоконференція завершується.

**Критерії оцінювання відповіді здобувача вищої освіти
на комплексному кваліфікаційному екзаміні**

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	0-35	Здобувач вищої освіти: 1. Не відповів на основні запитання, відмовився відповідати на додаткові. 2. Наявне виразне негативне ставлення до професійної діяльності.
	36-60	Здобувач вищої освіти: 1. Не відповів на запитання екзаменаційного білету, а лише на окремі додаткові питання членів ЕК. 2. Свої думки не аргументує, прикладів не наводить. 3. Не виявляє знань ні основної, ні додаткової літератури. 4. Професійна самооцінка завищена; потреба у професійній діяльності не сформована.
Середній (репродуктивний)	61-74	Здобувач вищої освіти: 1. У своїй відповіді виявляє знання і розуміння основного матеріалу програми комплексного кваліфікаційного екзаміну, проте окремі теми відтворює із значними прогалинами. 2. Вміє аргументувати висловлені думки, проте не виявляє при цьому достатньої самостійності, а обмежується, головним чином, наслідуванням підручника та лекцій викладачів. 3. Ілюструє деякі положення теоретичного матеріалу прикладами. 4. Всієї обов'язкової спеціальної наукової літератури, рекомендованої НМК дисциплін не засвоїв, але із змістом кількох основних праць обізнаний. 5. Вміє робити аналіз педагогічних фактів, проте при цьому допускає окремі помилки, які виправляє з допомогою викладача. 6. Професійна самооцінка близька до адекватної, готовність до роботи за фахом невиразна.
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	75-89	Здобувач вищої освіти: 1. Відповів на всі питання, в т.ч., й додаткові, проте з окремими неточностями. 2. Вміє самостійно аргументувати основні теоретичні положення, які він викладає у своїй доповіді, проте іноді потребує навідних питань для аргументації. 3. Ілюструє наведені у відповіді думки потрібними прикладами, причому не тільки запозиченими з підручника, а й дібраними самостійно. 4. Зіставляє теоретичні відомості з потребами педагогічного процесу. 5. Виявляє знання обов'язкової спеціальної наукової літератури. 6. Професійна самооцінка в основному адекватна, наявна готовність до роботи за фахом.
Високий (творчо-професійний)	90-100	Здобувач вищої освіти: 1. Глибоко і докладно відповів на всі питання, в т.ч., поставлені йому членами ЕК. 2. Вміє самостійно аргументувати теоретичні положення. 3. Ілюструє наведені у відповіді думки потрібними прикладами, підібраними самостійно і запозиченими з підручника. 4. Уміло зіставляє теоретичні відомості із змістом педагогічної практики, зокрема, з питаннями освіти дітей з порушеннями мовлення та корекційної роботи з ними. 5. У своїй відповіді виявляє знання обов'язкової і додаткової спеціальної наукової літератури, знання праць провідних педагогів-дефектологів, спеціальних психологів, логопедів, сучасних науковців. 6. У здобувача адекватна професійна самооцінка, сформована готовність до роботи за фахом.

Завідувач, професор кафедри логопедії
та спеціальних методик

Олена БЕЛОВА